

OpenLeft: Krim – varken ”vårt” eller ”ert”

[OpenLeft är en webbplats på ryska där Fjärde internationalens medlemmar i Ryssland är aktiva. Artikeln översatt från den engelska versionen på [International Viewpoint](#), 3 mars 2014, Översättning från engelska, Göran Källqvist. En annan översättning finns på [Röda Malmö](#).]

Händelserna i Ukraina utvecklas med fruktansvärd hastighet. Detta uttalande förbereddes av OpenLefts redaktörer på morgonen den 1 mars 2014. [Idag] 2 mars klockan 14 kommer ryssar i olika städer att hålla demonstrationer mot en möjlig rysk intervention i Ukraina.

Den ukrainska halvön hade oturen att befinna sig mitt emellan Rysslands imperialistiska ambitioner och det ”nya” Ukrainas brutalt nationalistiska politik. OpenLeft förkunnar – Krim självständighetsrörelse föregick både de imperialistiska planerna och den nationalistiska hysterin.

Idag är det mer än någonsin nödvändigt att kalla en spade för en spade: det som idag händer på Krim är en klassisk imperialistisk intervention från den ryska statens sida. Det är en idiotisk, feg och inkonsekvent intervention – vilket också är hur Vladimir Putins regim själv kan beskrivas. Vi kan se att planen att sätta press på Ukraina har utarbetats efterhand: för två veckor sedan pressade Kreml, utan att tänka på konsekvenserna, Janukovyjtj att skingra Maidanorget på det mest brutalt våldsamma sätt; för en vecka sedan stödde Kreml de förvirrade statstjänstemännens misslyckade ”separatistiska” kongress i Charkiv; och nu spelar de ut ”Krimkortet”, som under det senaste decenniet till synes hade varit bortglömt.

De två första planerna misslyckades: den första snabbt och blodigt, den andra nästan omedelbart och på ett skamligt sätt. Det är svårt att säga exakt hur planen för Krim kommer att misslyckas, men utan tvekan kommer den att göra det. Den ryska staten har upprepade gånger visat hur snabbt den kan överge sina allierade. Och ända från början av den dramatiska utvecklingen på Krim har Kreml också visat tydliga tecken på att möjligen dra sig tillbaka. Trots att ryska trupper har tagit över ett antal strategiska anläggningar och praktiskt taget kontrollerar halvöns luftrum, är den officiella ståndpunkten fortfarande att det som äger rum bara är en ”intern konflikt” och en planerad militär övning. Viktor Janukovyjtj kan inte lita på Rysslands fasta stöd. Med sitt dubbla status som både legitim president och internationell brottsling höll Janukovyjtj en presskonferens i Rostov, till synes i någon sorts tredje mellanroll. Den nya ledningen på Krim, som valts med Moskvas direkta inblandning, är också situationens gisslan.

Den fråga som ska ställas vid folkomröstningen den 25 maj lämnar stora möjligheter för fortsatt ljusskygg handel – både med de viktigaste imperialistiska aktörerna, USA och EU, och med den nya ukrainska regeringen som kontrolleras av Kremles gamla oligarkkompanjoner från kretsen kring Julia Tymosjenko. Ett ”ja” på frågan (vilket den överväldigande majoriteten av den rysktalande befolkningen på Krim uppenbarligen är beredda att svara) kan i sin mest radikala form leda till att Krim oberoende återinförs som det existerade före 1992, vilket under nuvarande omständigheter kommer att förvandla regionen till en ständig källa till interna spänningar i Ukraina, och garanterat kommer att göra det omöjligt att ansluta sig till NATO inom en förutsebar framtid. Ett oberoende Krim kommer att befinna sig i ständigt ekonomiskt och politiskt beroende av Ryssland, samtidigt som dess invånare kommer att berövas till och med de formella rättigheter som ryska medborgare har. Om Moskva skulle lyckas använda ”Krimkortet” för att på ett effektivt sätt utöva utpressning mot de ledande kompanjonerna i väst, och omfördela makten inom den nya övergripande politiska ordningen i Ukraina, så kommer absolut ingenting att förändras på Krim (kanske med undantag för Sergej Aksjonov och hans kollegor från ”Rysk enhet”, som möjligen också tvingas flytta till Rostov eller Barviha).

Hursomhelst kommer utgången av folkomröstningen, precis som överhuvudtaget befolkningens öde

på Krim (inte bara den ryska befolkningen utan också tatarer och ukrainare), att avgöras bakom slutna dörrar. Så länge Krim och Ukraina i sin helhet förblir en konfliktzon för yttre krafter – både från väst och öst – kommer befolkningens rätt till självbestämmande att kränkas. Parollen att göra landet till en ”federation”, som politiker från Regionernas parti på ett ansvarslöst sätt brukar spekulera om, skulle under normala omständigheter vara den mest rättvisa lösningen för Ukraina, med en befolkning som är så brokig i kulturellt, nationellt och språkavseende. Principen om en federation i en stat med flera nationaliteter har varit ett demokratiskt sätt att minska motsättningarna vid de tillfällena då de olika parterna garanteras samma rättigheter och frihet att vidta åtgärder på lokal nivå. Men Ukrainas moderna historia vittnar om det faktum att denna paroll i en svag stat bara innebär att man drar upp inflytelsesfärerna bland dess mäktigare grannar, som alla är intresserade av att konflikterna och splittringarna trappas upp och inte minskas. För att få en verkligt demokratisk federalism måste den ukrainska revolutionen utvecklas i riktning mot en verklig folkmakt, och inte mot att ett antal något renoverade eliter eller nationalisterna som nu tar över makten.

De ryska myndigheterna hittade inte på frågan om Krim för en vecka sedan. De tiotusentals människor som gick ut på Sevastopols gator upplevde helt klart fientliga signaler från Kiev, där majoriteten av segrarna i Verchovna Rada [Ukrainas parlament] röstade för att förändra lagen om regionala språk. Trots de icke övertygande argumenten att den hade juridiska brister, hade resolutionen bara symbolisk betydelse. I ett land som står på randen till ekonomiskt sammanbrott beslutade de nya myndigheterna att dölja den kommande vågen av ”impopulära reformer” med en stor portion nationalistiska spekulationer. För ultrahögern från Frihetspartiet (Svoboda) som tog initiativ till resolutionen är språkfrågan en del av ett mer omfattande reaktionärt program för en etnisk stat, som kan begrava Ukraina i sin nuvarande form. Mot bakgrund av [den extrema högergruppen] ”Pravij sektor” (vars viktigaste partner inom media fortfarande är den ryska televisionen) raseri har denna resolution blivit en viktig faktor för att förvärra situationen.

Detta ”Krim-scenario” kommer inte att vara länge. Eliten i Kreml kommer snabbt att spela ut det i sina egna intressen. De patriotiska trumpeterna som grupperna av propagandister blåste i på order kommer att tystna. De passiva ”kontorshökarna”, som i sociala media frenetiskt krävde att ”vårt Krim” skulle lämnas tillbaka, kommer att tystna och vända sig till andra, nyare och mer intressanta ämnen (som under kriget i Georgien 2008). Invånarna på Krim – ryssar, tatarer och ukrainare – kommer att bli ensamma med sina problem. Oavsett turistströmmarna och närvaron av militärbaser kommer invånarna i denna nedtryckta region att även fortsättningsvis klämmas mellan högerpolitikerna i Kiev, ”ryssarnas försvarare” som stöds av lokala oligarker, och de cyniska manövrerna från den ryska staten, som spottar på sina egna 143 miljoner invånarnas rättigheter och friheter.

Idag är det mycket svårt att värdera och förutspå de verkliga konsekvenserna av Maidanorget i Kiev. Det har lett både till att de klaner av oligarker som undertryckts av Janukovyč har rest sig igen, och till segrar för en folklig gräsrotsrörelse som var otänkbar i de postsovjetiska områdena. Maidan har öppnat slussarna för extremhögerens ligister – och har samtidigt stimulerat stora folkmassor till politisk aktivitet, folkmassor som för första gången upplever att de själva kan avgöra sitt öde. Denna spännvidd av möjligheter har potential att både övergå i progressiva samhällsförändringar och till seger för den extrema reaktionen. Men det slutgiltiga beslutet måste utan tvivel överlämnas till det ukrainska folket själv – vare sig det är i Kiev eller Lvov, eller i Krim eller Donetsk.

2 mars 2014